

UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN

Utbildningsvetenskapliga fakulteten

A.C. Victoria Nilsson Lissvall
Utbildningssamordnare
victoria.nilsson.lissvall@gu.se

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

Remiss En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28)

Göteborgs universitet har remitterats *En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning* (SOU 2020:28). Utbildningsvetenskapliga fakulteten handlägger remissen för Göteborgs universitets räkning.

Samhällsvetenskapliga fakultetens Statsvetenskapliga institution och institutionen för socialt arbete, och Utbildningsvetenskapliga fakultetens institution för pedagogik och specialpedagogik har bidragit med synpunkter till remissvaret.

Därtill inkluderas kommentar från Lärarutbildningens samverkansråd som finns inrättat vid Göteborgs universitet för samverkan med Göteborgsregionen och Göteborgs stad.

Nedan finns sammanfattning av remissvaren och dessa tillsammans med särskilda synpunkter och kommentarer bifogas i sin helhet.

Sammanfattning

Samhällsvetenskapliga fakulteten ser i huvudsak positivt på de förslag till förändringar i bidragssystem och skolval som utredningen föreslår för att hantera de utbildningsmässiga, sociala och organisatoriska problem som går att se i dagens skola. Med hänsyn till skolans betydelse för unga människors utveckling och för att motverka social problematik vill vi kraftfullt understödja de förslag utredningen ger för att stärka likvärdighet och allsidig social sammansättning i skolan.

Utbildningsvetenskapliga fakulteten delar utredningens bild av problemen med likvärdighet i svensk grundskola. Utredningen i sig är en värdefull kunskapssammanställning och visar på hur komplext skolsystemet är. Vi ser positivt på att utredningen visar på en riktning mot en

önskad förändring. Vi menar att det är nödvändigt att ta ett större grepp över flera områden för att stävja den ökande segregationen på individ, grupp, institution, kommun och strukturell nivå.

Vår utgångspunkt är att alla elever ska ha tillgång till en attraktiv och välfungerande skola oavsett var de bor. En likvärdig skola innebär i grunden att *alla* skall ha tillgång till en högkvalitativ utbildning. Detta betonar också utredningen i termer av att "i grunden handlar skolans likvärdighet om att en elevs möjlighet att lyckas i skolan inte på ett systematiskt sätt ska bero på elevens familjebakgrund, var i landet eleven bor eller vid vilken skola eleven går" (SOU 2020:28, s. 15).

Då en mängd såväl kvantitativ (ex. *Fjellman, 2019; Fjellman m.fl., 2018; Yang Hansen & Gustafsson, 2016*) som kvalitativ (ex. *Beach & Dovemark, 2019; Dovemark, 2017; Dovemark & Holm, 2017; Holm & Dovemark, 2020*) forskning pekar på att skillnader på kommun-, institution- och elevnivå ökar ser vi positivt på de förslag som leder till att staten får ökat ansvar för arbetet mot ökad likvärdighet.

"Familjebakgrundens betydelse för skolresultaten är stor och har dessutom ökat under de senaste 20 åren och kopplingen mellan elevers förutsättningar och skolans kvalitet är överlag svag. Vilken skola elever går på har betydelse för resultaten. Men, den kanske mest slående trenden i svensk skola är den kraftigt ökade spridningen i skolornas kunskapsresultat sedan början av 1990-talet. Det råder bred enighet om att dessa ökande skillnader mellan skolor i mycket hög grad kan hänföras till ökad skolsegregation. Elever har blivit allt mer uppdelade mellan olika skolor utifrån socioekonomisk bakgrund och migrationsbakgrund. En viktig förklaring till den ökade skolsegregationen är den allt större boendesegregationen men skolvalet och den ökade andelen elever i fristående skolor har bidragit till utvecklingen. Sett ur skolans hela uppdrag är allsidigt sammansatta skolor och klasser väsentligt." (SOU 2020:28, s. 15–16)

Då forskning visar på att det fria skolvalet i kombination med ökad boendesegregation leder till minskad likvärdighet (Se exempel på referenser ovan) ser vi det som problematiskt att utredningen inte tar upp frågan om det fria skolvalet. Vi saknar också forskningsanknytning i utredningen som påvisar stöd för att tillhandahållandet av information om valbara skolor till föräldrar skulle minska skolsegregation, tvärtom redogör utredningen för en mängd studier som drar andra slutsatser kring föräldrars och elevers preferenser i skolvalet.

Utredningen tar heller inte upp frågan om vinster. Hur förhåller sig tilldelning i relation till lyfta vinster? Forskning (se exempel på referenser ovan) visar att framför allt fristående skolor vänder sig i sitt marknadsföringsmaterial framför allt till studiemotiverade elever, med andra ord resursstarka elever som till stor del är självgående. Utredningen har inte heller haft möjlighet att reda ut resursanvändning på huvudmannanivå för enskilda aktörer, utan har istället baserat sina förslag på en aggregerad analys där fristående skolor har behandlats som en homogen grupp trots att det finns över 600 olika aktörer med varierande ägandeform. Utan en analys av olika typer av enskilda aktörer avseende ägandeform, resursanvändning, vinstuttag samt elevprestationer är det svårt att uppskatta förslagets potentiellt reella effekter på en minskad skolsegregation och en ökad likvärdighet.

Det är svårt att se vilka konsekvenser de åtgärder som föreslås kommer att få och hur de praktiskt ska genomföras. Hur de är kopplade till andra åtgärder i samhället bör förtydligas för att en ökad likvärdighet skall nås.

Läroverksamhetens samverkansråd konstaterar bland annat att de förslag utredningen lägger avseende regionala skolmyndigheter kan medföra att de existerande samverkansformer som byggts upp organiskt under lång tid riskerar att kompliceras, då de eventuellt måste anpassas till ett generellt och forcerat administrativt system som inte nödvändigtvis tar hänsyn till olika lokala förutsättningar.

Därtill har universitetet via SUHF samordnat svarat särskilt för förslag kring rektorsutbildning.

Med vänliga hälsningar

Åke Ingerman, dekan